

УДК 026/027-028.27:005.81](477)(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2024.10(339).7-13

Наталія Сенченко,
кандидатка історичних наук,
провідна наукова співробітниця
науково-дослідного відділу історії та археології
Національного заповідника "Києво-Печерська лавра",
e-mail: n_center@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6058-7964>

Метод програмно-цільового планування у проєктуванні електронних бібліотек

У статті розглянуто практичні підходи до управління проєктами, подано загальну характеристику методу програмно-цільового планування.

Висвітлено основні аспекти управління проєктами, зокрема принципи створення організаційних структур, проєктного фінансування та забезпечення якості управління.

Доведено, що системний підхід до застосування методу програмно-цільового планування є ключовим для успішної реалізації проєкту "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври".

Ключові слова: документальна спадщина; програмно-цільове планування; електронна бібліотека; Києво-Печерська лавра; управління проєктами

Постановка проблеми. Метод програмно-цільового планування (ПЦП) є важливим інструментом управління проєктами, орієнтованим на реалізацію чітко визначених цілей через інтеграцію етапів планування, виконання й контролю. Основна мета ПЦП полягає в забезпеченні ефективного використання ресурсів у рамках обмежених термінів і бюджетів. Процес ПЦП базується на логічній структурі, що охоплює визначення цілей, розроблення стратегії, оцінювання потрібних ресурсів і прогнозування очікуваних результатів, що забезпечує координацію учасників проєкту.

Однією з визначальних рис методу ПЦП є активний підхід, який передбачає не лише спостереження за процесами, а й безпосереднє втручання в них для корекції дій у разі потреби. Це робить його відмінним від традиційних методів управління, які здебільшого зосереджені на ретроспективному аналізі. Управлінські дії в межах ПЦП зорієнтовано на контроль за виконанням програми, що підвищує ефективність реалізації проєктів.

Дослідження в цій сфері свідчать про універсальність методу ПЦП, що особливо актуально в умовах динамічного середовища, де гнучкість у плануванні та прогнозуванні має критичне значення. Важливим аспектом цього процесу є розроблення цільових комплексних програм (ЦКП), які визначають сукупність заходів у межах визначених термінів і виконавців.

Проєкт слід розглядати як складну систему з численними взаємопов'язаними елементами, для управління якою потрібен спеціалізований підхід. Успішна реалізація проєкту безпосередньо залежить від чіткого визначення його цілей і структуризації на етапи та підпроєкти.

У контексті створення електронних бібліотек (ЕБ) ПЦП передбачає реалізацію специфічних завдань: оцінювання фінансових ресурсів, добір виконавців, розроблення алгоритмів втілення проєктів у життя та контроль за їх виконанням. Ефективна координація учасників є надзвичайно важливою для досягнення поставлених цілей. Метод ПЦП слугує не лише інструментом управління проєктами, а й забезпечує їх чітку структуру, контроль і можливість адаптації до змін.

Актуальність ПЦП зумовлено стрімким розвитком інформаційного середовища, зокрема в контексті створення електронних бібліотек. Цей метод забезпечує ефективне використання ресурсів і досягнення стратегічних цілей, що є критично важливими в умовах сучасних викликів. Однак реалізація програмно-цільового планування стикається з низкою проблем, пов'язаних з інтеграцією новітніх технологій, адаптацією до мінливих потреб користувачів і забезпеченням стійкості проєктів.

З огляду на окреслені тенденції постає потреба в систематичних дослідженнях для розроблення моделей планування, що відповідатимуть специфіці електронних бібліотек і нададуть можливість ефективно реагувати на ці виклики.

Аналіз досліджень і публікацій. У Законі України "Про державні цільові програми" ПЦП визначено як вид професійної діяльності, спрямований на управління командою, ресурсами, комунікаціями, ризиками та якістю проєкту. Методи ПЦП об'єднують алгоритми оцінювання, планування, організації, моніторингу та контролю в різній послідовності залежно від методології. Метою ПЦП класично вважають виконання робіт згідно із завданням в окреслених обсягах, вчасно і в межах виділених коштів. Поєднання всіх складників проєкту для досягнення успіху потребує значних зусиль щодо чіткого планування ресурсів та охоплення великого обсягу інформації [6].

Порядок визначення механізмів розроблення, погодження, подання на затвердження та виконання державних цільових програм регулює Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм" [7]. Основні положення щодо координації дій виконавців проєкту викладено в Законі України "Про Порядок обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи" [8]. Головні принципи створення, затвердження та реалізації державних цільових програм визначено в Законі України "Про державні цільові програми" [6].

Особливості методу ПЦП і формування ЦКП обґрунтовано в науковому доробку Л. Абрамова та Т. Азарової [1]. Теоретичні основи й практичні аспекти застосування програмно-цільового методу, його роль у здійсненні публічного адміністрування досліджувала Ю. Глущенко [2]. І. Чугунов та І. Запатріна виокремили програмно-цільовий метод як своєчасну та потрібну для України модель в умовах обмежених фінансових ресурсів, необхідності продуктивного розподілу бюджетних коштів і підвищення відповідальності за їх використання [10, с. 6, 7]. Особливості управління проєктом розглянув А. Чемерис [9]. Питання теорії та практики управління проєктами порушено у працях О. Зачко, А. Івануши та Д. Кобилкіна [4].

Мета статті — висвітлити основні принципи, підходи та механізми функціонування системи ПЦП у проєктуванні електронних бібліотек на прикладі ЕБ "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври".

Об'єктом дослідження є метод ПЦП, що є органічною єдністю чітко структурованої змістової частини програми, організаційних і фінансових механізмів, а також контролю за реалізацією проєктів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Протягом кількох десятиліть теорія планування та прогнозування демонструвала динамічний розвиток, що сприяло розробленню різноманітних методів і підходів. Серед них слід виділити як специфічні, так і загальні. Метод ПЦП є універсальним, оскільки його суть полягає в орієнтації діяльності на досягнення чітко визначених цілей. Варто наголосити, що будь-який метод планування спрямований на реалізацію конкретних завдань, проте в програмно-цільовому підході увагу зосереджують на формулюванні цілей перед вибором шляхів їх досягнення. Цю методологію структуровано за принципом "цілі — шляхи — способи — засоби".

Основною характеристикою зазначеного методу планування є не лише прогнозування майбутнього стану системи, а й розроблення ґрунтового плану досягнення окресленої мети. Програмно-цільовий підхід є "активним", оскільки забезпечує можливість не тільки спостерігати за ситуацією, а й активно впливати на її результати, що вигідно вирізняє його серед інших методів. Додатковою особливістю програмного планування є те, що акцент робиться на управлінні не так системою, як її складовими частинами та процесами, що реалізуються в межах програми. Це означає, що в центрі уваги перебуває не лише чинна організаційна структура, а й управлінські дії, які сприяють ефективному виконанню програми.

Основною програмно-цільового підходу є гармонійна інтеграція чітко структурованої змістової частини програми з розробленням і впровадженням організаційних та фінансових механізмів для її реалізації, а також контролем за виконанням.

Проєкт — це система, тобто цілісність, що складається із взаємозалежних частин, є динамічною та потребує особливих підходів до управління. Кожен проєкт функціонує в певному оточенні, яке охоплює внутрішні та зовнішні компоненти, що враховують економічні, політичні, соціальні, технічні, нормативні, культурні та інші чинники. Проєкт завжди спрямований на результат і досягнення конкретних цілей у визначеній предметній області. Реалізацію проєкту здійснюють менеджер, команда проєкту та інші учасники [1]. Учасниками управління проєктами є юридичні та/або фізичні особи, які зобов'язані виконувати конкретні дії, передбачені проєктом, і чий інтереси будуть враховані під час його реалізації [4, с. 105—108; 5, с. 131—140].

Програмно-цільовий метод планування передбачає розроблення програм з урахуванням

стратегічних цілей, а також визначення шляхів, засобів і організаційних заходів для їх досягнення. Цей метод реалізується через цільову комплексну програму — документ, у якому викладено визначений за ресурсами, виконавцями та строками комплекс заходів, спрямованих на досягнення цілей. Цілі, які визначено у ЦКП, зумовлені стратегією соціально-економічної політики держави та наявністю певної конкретної чи кількох суміжних соціально-економічних проблем [3].

Програма — це науково обґрунтоване уявлення про стан об'єкта управління протягом певного періоду під час виконання комплексу заходів із реалізації проєкту, узгоджених за ресурсами, термінами та виконавцями.

Програмно-цільовий метод планування передбачає:

- визначення проблеми формування проєкту та формулювання мети;
- розроблення й реалізацію програми, спрямованої на досягнення поставленої мети;
- здійснення систематичного контролю за якістю робіт, визначених програмою;
- перегляд і коригування заходів під час реалізації проєкту.

У межах програмно-цільового підходу реалізація проєкту залежить від багатьох чинників, зокрема: наявність незадоволеного попиту на продукцію (роботи, послуги), надмірних витрат ресурсів, що призводить до негативних зовнішніх ефектів і потреби проведення глибоких структурних змін тощо.

Для реалізації проєкту визначено конкретний термін, що охоплює такі етапи:

- ініціювання розроблення концепції програми та її обговорення;
- затвердження концепції, розроблення проєкту програми та встановлення термінів реалізації;
- експертиза проєкту програми замовником.

Програмно-цільовий метод планування під час проєктування електронних бібліотек передбачає розв'язання таких завдань:

- визначення цілей проєкту, його обґрунтування та структуризація (виокремлення підцілей, підпроєктів, черг, етапів тощо);
- визначення фінансових потреб, джерел фінансування, розрахунок кошторису та бюджету проєкту;
- добір виконавців (програмістів, спеціалістів у сфері інформаційних технологій, бібліографів, систематизаторів тощо);
- розроблення варіантів алгоритмів реалізації проєкту та визначення термінів його виконання;

— контроль процесу виконання проєкту, коригування плану його реалізації, управління ризиками проєктної діяльності.

У процесі втілення проєкту в життя важливо чітко сформулювати кінцеву мету, що сприятиме його успішній реалізації за умови правильного формування проміжних і взаємозалежних цілей. Орієнтація проєктів на досягнення певних цілей має особливе значення для управління ними під час створення електронних бібліотек. В управлінні проєктами важливо чітко окреслити та сформулювати цілі, починаючи з найвищого рівня, поступово деталізуючи їх до досягнення кінцевої мети.

Проєкти створення електронних бібліотек є складними за своєю природою, оскільки передбачають виконання численних взаємозалежних робіт і залучення різних установ, які певною мірою координуються у часі та просторі. Часто окремі роботи в межах проєкту виконують різні суб'єкти — учасники проєктної діяльності, тому постає завдання координації їх дій.

Проєкти виконують протягом певного часу, вони мають чітко визначені початок і завершення. Проєкт вважають завершеним, коли досягнуто його основну мету. Успішній реалізації сприяє оптимальний розподіл зусиль і ресурсів у часі, якого досягають завдяки впорядкуванню послідовності виконання робіт, а також виконанню алгоритмів і заходів у межах проєктної діяльності.

Кожен проєкт має характерні особливості та ознаки — немає ідентичних проєктів, навіть якщо вони передбачають виконання однакових робіт. До основних обмежень проєктної діяльності належать часові, фінансові та ресурсні, а також зовнішні умови реалізації проєктів. Усі проєкти є інвестиційними, оскільки без вкладання коштів реалізувати їх неможливо. Це означає, що слід розробити систему організаційно-правових і проєктно-кошторисних документів, які потрібні для виконання певних робіт у процесі реалізації проєктів електронних бібліотек, спрямованої на досягнення визначених цілей.

Відповідно до складності проєкти поділяють на такі категорії:

1. Прості (монопроєкти) — це окремі проєкти з чітко визначеними метою та масштабом.
2. Мультипроєкти — це комплексні проєкти, які складаються з кількох монопроєктів.
3. Мегапроєкти — це складні комплексні проєкти реалізації електронних бібліотек, які поєднують дві попередні категорії. Вони характеризуються значними витратами й організаційною складністю, потребують координації дій

численних учасників, мають тривалий термін реалізації та націлені на досягнення загальної мети.

Мегапроекти складаються зі спільних ресурсів і мають єдиний термін виконання. Вони можуть бути міжнародними, державними, регіональними, міжгалузевими чи змішаними. Основними характеристиками мегапроектів є висока вартість і капіталомісткість. Для їх реалізації часто потрібні нестандартні форми фінансування, тривалі терміни виконання та залучення великої кількості учасників. Крім того, мегапроекти відрізняються значною організаційною й технічною складністю. Створення електронних бібліотек потребує розроблення мегапроекту з різними рівнями деталізації, охоплюючи мультипроекти та монопроекти.

У процесі управління проектами використовують різноманітні системи, найпоширенішими з яких є основне та розширене управління. Після ухвалення проекту центром організації робіт із розроблення електронних бібліотек приймають рішення про початок дій щодо реалізації проекту, призначають менеджерів для керування його етапами. Надалі складають та узгоджують план робіт, тобто структурно визначену послідовність етапів для досягнення цілей проекту. У процесі структурування виокремлюють компоненти продукції проекту, етапи його життєвого циклу та елементи організаційної структури.

Основні завдання, пов'язані з поділом проекту на структурні елементи:

1) розподіл проекту на керовані компоненти, як-от блоки формування колекцій, оцифрування документів, каталогізації та управління ресурсами;

2) визначення відповідальності за різні частини проекту та налагодження зв'язків між виконуваними завданнями й організаційною структурою (ресурсами);

3) обчислення витрат, охоплюючи фінансові, часові та матеріальні ресурси;

4) встановлення обсягів робіт і призначення конкретних виконавців для кожного етапу.

Слід визначити характер, цілі та зміст проекту, а також докладно описати всі його результати з точними характеристиками. При цьому важливо визначити рівень деталізації та оцінити кількість ієрархічних рівнів у структурі проекту [5, с. 15—24].

Далі потрібно окреслити етапи життєвого циклу проекту та створити організаційну структуру, до якої входять групи чи окремі особи, які братимуть участь у його реалізації, у тому числі й замовник. Важливо проаналізувати доступні ресурси, спланувати залучення та про-

вести розрахунки із зацікавленими сторонами, що повинно базуватися на фінансових можливостях з урахуванням коригування ресурсів.

На основі інформації, зібраної в підготовчий період, необхідно скласти зведений план проекту та докладний план використання ресурсів, розподілити відповідальності. Доцільно також запровадити систему завдань, реалізації алгоритмів, узгоджених із планом фінансових розрахунків, а також систему звітності й контролю.

Для ефективної реалізації проекту слід формувати його з урахуванням зовнішнього середовища. До проекту можуть додавати нові елементи, а наявні — вилучати, якщо вони не виконують визначених завдань. Це означає, що проект не є жорстким стабільним утворенням, адже окремі елементи можуть переходити із зовнішнього середовища до його складу та навпаки.

На реалізацію проекту впливають політичні, фінансово-економічні, суспільні, правові, культурні та інші чинники. Суттєвими є також чинники внутрішнього середовища, до яких належать стиль керування, відносини між учасниками проекту та засоби комунікації, що впливають на повноту й достовірність обміну інформацією.

У процесах підготовки та реалізації проектів створення електронних бібліотек беруть участь замовник (замовники), розробники алгоритмів, консультанти (фінансові, юридичні). Учасників проекту, залежно від їх функцій, об'єднують у групи. Останні становлять ключовий компонент структури плану, що забезпечує втілення задуму. Це можуть бути десятки виконавців, кожен з яких має конкретні функції, певний рівень залученості в проект і відповідає за його виконання.

Замовник (замовники) — майбутні користувачі результатів реалізації проекту. Замовником може бути як одна, так і кілька організацій (архіви, музеї, бібліотеки, заповідники тощо), які об'єднали зусилля й капітали для реалізації проекту та використання його результатів. Наприклад, замовником проекту зі створення електронної бібліотеки "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" є Національний заповідник "Києво-Печерська лавра".

Консультанти — це фірми чи спеціалісти, які на певних умовах надають учасникам проекту технологічну та юридичну підтримку, а також консультаційні послуги з питань його реалізації.

Керівник (менеджер) проекту — юридична особа, якій замовник делегує повноваження з управління роботами: планування, контролю та координації діяльності учасників.

Команда, що відповідає за реалізацію проекту, є організаційною структурою під керівництвом менеджера. Її формують на час виконання проекту для забезпечення ефективного досягнення визначених цілей. Склад і функції команди визначаються масштабом, складністю та іншими особливостями проекту.

Етапи реалізації проекту:

— організаційний (створення консультаційної ради, розроблення ґрунтового плану проведення робіт, який має бути скоординованим між усіма організаціями — учасниками проекту);

— технічний (створення апаратно-програмного комплексу для збереження електронних ресурсів. Передбачає організацію центрів оцифрування документів та бібліографічного опису);

— накопичувальний (добір та оцифрування документальних пам'яток Державного архіву друку, а також опрацювання та організація електронного масиву);

— онлайнвий (розроблення вебпорталу та забезпечення швидкісного доступу до інтернету для користувачів);

— публікаційний (наповнення репозиторію контентом і популяризація вебпорталу серед цільової аудиторії).

Перший етап реалізації проекту є вирішальним для формування основи, на якій будуватиметься подальша робота. Він охоплює ключові дії з визначення установ — утримувачів документальних ресурсів, що дає змогу чітко окреслити відповідального за надання та зберігання цих ресурсів. Створення консультаційної ради учасників проекту є важливим кроком у забезпеченні ефективної комунікації та координації дій між усіма залученими сторонами.

Окрім того, слід визначити обсяги документальних ресурсів, потрібних для змістового наповнення вебпорталу, що дає змогу заздалегідь спланувати процес оцифрування та подальшої організації контенту. Вирішення організаційних питань з учасниками проекту відіграє важливу роль у забезпеченні його успішної реалізації, адже на цьому етапі можна уникнути можливих непорозумінь і конфліктів.

Виконання розроблених планів реалізації проекту передбачає активну організаційну діяльність. Успіх будь-якого проекту значною мірою залежить від правильного добору персоналу, тому одним з основних завдань організаційної діяльності є формування ефективних колективів виконавців. Це не лише добір фахівців із відповідними навичками та досвідом, а й створення сприятливого середовища для їх праці, зокрема

чітко визначення ролей, обов'язків та очікувань. Таке структуроване управління командою дає змогу максимізувати продуктивність і забезпечити досягнення цілей проекту.

Консультаційна рада ухвалює рішення щодо структури вебпорталу, затверджує ґрунтовний план реалізації проекту та здійснює контроль за його виконанням. На цьому етапі розробляють план оцифрування документальних ресурсів у кожній з організацій — учасників проекту, а також зведений план оцифрування ресурсів проекту. Під час оцифрування потрібно враховувати норми законодавства щодо авторського права, тому у штаті виконавців слід створити групу, яка досліджуватиме ці правові аспекти.

Другий етап передбачає створення програмно-технічного комплексу для зберігання оцифрованих масивів інформації, а також розроблення бібліографічного довідково-пошукового апарату. Для зберігання інформації необхідно створити потужний апаратно-програмний комплекс із можливістю подальшого нарощування обсягів дискового простору. Важливо встановити програмне забезпечення, яке дасть змогу оприлюднювати в інтернеті всі види інформації, зокрема бази даних і пов'язані з ними електронні документи: текстові, графічні, а також аудіо- та відеофайли.

Технічне рішення щодо апаратно-програмного комплексу може бути реалізовано в кілька способів. Варіанти організації серверної частини комплексу для зберігання та оприлюднення електронного масиву залежать від фінансового забезпечення проекту. Загальна сума витрат на апаратно-програмний комплекс безпосередньо корелює з вибором обраного варіанта його організації.

Для ефективного проведення процесів оцифрування до проекту потрібно залучити компанію-партнера, яка має значний досвід конвертації великих масивів документів, зокрема пошкоджених і великого формату. Важливо, щоб вона мала весь спектр обладнання, у тому числі сканери різних форматів (A2+, A1+), що забезпечить високу якість оцифрування.

Одночасно з процесом оцифрування документів організаціями — учасниками проекту слід створити довідково-пошуковий апарат, що містить бібліографічні бази даних до оцифрованих ресурсів. Для цього потрібно виконати такі завдання:

— створити команду (сформувати групи з висококваліфікованих бібліографів, які відповідають за наповнення бази даних) [5, с. 25—27];

— здійснити технічне забезпечення (надати виконавцям проекту потрібну комп'ютерну техніку);

— визначитися з вибором програмного забезпечення (використовувати програмне забезпечення, котре надасть можливість формувати бібліографічні бази даних у міжнародних бібліографічних форматах, що відповідають сучасним стандартам).

Створення якісного довідково-пошукового апарату є ключовим елементом успішної реалізації проекту, оскільки він забезпечує зручний доступ до оцифрованих матеріалів, значно спрощуючи їх пошук і використання.

Третій етап має бути найтривалішим, оскільки передбачає безпосереднє виконання робіт з оцифрування документів із фондів архівів, бібліотек та інших установ, а також створення довідково-пошукового апарату.

Четвертий етап має на меті розроблення вебпорталу "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" з інтеграцією баз даних та електронних масивів оцифрованих документів. На цьому етапі також потрібно вирішити питання організації швидкісних каналів зв'язку, здатних опрацьовувати великий обсяг національного й закордонного трафіку. Це забезпечить швидкий доступ до вебпорталу "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври", що є критично важливим для користувачів, які звертаються до оцифрованих ресурсів.

П'ятий етап завершує створення проекту відповідно до затвердженої структури. На цій стадії електронні ресурси, накопичені протягом реалізації проекту (документальна спадщина), мають бути оприлюднені в інтернеті. Крім того, важливо здійснити заходи з внесення інформації про проект у міжнародні пошукові системи, що сприятиме популяризації вебпорталу та підвищить видимість його контенту для користувачів на глобальному рівні.

Варто зауважити, що реалізований проект не є остаточним і сталим. Надалі інформацію й технічні рішення слід постійно оновлювати, що потребує систематичного виділення коштів. Функціональну структуру можна змінювати, розширювати та доповнювати залежно від нових ресурсів, які консультативна рада вважатиме за доцільне долучити до проекту.

Оцінювання ефекту від реалізації проекту свідчить про його значний соціальний вплив. Проект "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" надасть можливість забезпечити збереження та популяризацію унікальних історичних документів монастиря; відкрити фонди

музеїв, архівів, а також сховища кіно-, фото- та фонодокументів, вводячи їх у широкий науковий обіг і сприяючи розвитку досліджень у цій галузі. Крім того, завдяки проекту можна буде створити зручну та повну систему електронних довідкових матеріалів з історії Києво-Печерської лаври та сучасної України, що полегшить доступ до інформації. Національний сегмент мережі інтернет буде наповнено достовірною та документально підтвердженою інформацією.

Економічний ефект від реалізації проекту, безперечно, буде значним, хоча й матиме непрямий характер. Це, зі свого боку, сприятиме збільшенню інвестиційної привабливості держави, відкриваючи нові перспективи для співпраці в різних сферах.

Висновки. Програмно-цільовий метод планування полягає у визначенні пріоритетних цілей у галузі економічного, соціального та науково-технічного розвитку. Він має на меті розроблення комплексних заходів для досягнення цих цілей у визначені строки з максимальною ефективністю та з належним ресурсним забезпеченням. Метод ПЦП також передбачає створення програм, що враховують стратегічні цілі, а також окреслення шляхів, інструментів та організаційних заходів для їх реалізації.

Сьогодні український сегмент мережі інтернет залишається хаотичним і невпорядкованим. Бібліотеки, архіви, музеї, заклади вищої освіти та інші організації з різних сфер суспільного життя створюють електронні ресурси та розміщують їх онлайн відповідно до своїх планів і намірів. Проте бракує єдиного проекту чи національного ресурсу, який би надавав повну картину історії та культури України. Це призводить до того, що держава є "закритою" для світової спільноти, що негативно позначається на її іміджі.

Вирішення поставленого завдання можливе завдяки реалізації інтернет-проекту "Пам'ять України", який стане єдиним глобальним національним електронним гіпертекстовим ресурсом, що віддзеркалює минуле та сучасність нашої країни. Вебпортал "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" до цього проекту увійде як важливий складник. Втілення ініціативи в життя допоможе краще презентувати нашу державу світовій спільноті, надаючи документально підтверджену інформацію про її багаті культурні надбання й сучасність.

Часові рамки реалізації проекту "Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври" визначити важко, оскільки для його наповнення немає меж, проте базова структура може бути сформована протягом п'яти років. Усі рішення

щодо наповнення вебсайту, зміни його структури та доцільності розміщення окремих ресурсів ухвалюватиме координаційна рада, до складу якої входитимуть представники організацій — учасників проєкту.

Подальші наукові дослідження мають стати основою для розроблення нових моделей управління проєктами, які враховують специфіку електронних бібліотек і пропонують шляхи їх вдосконалення в умовах постійних технологічних змін.

Список бібліографічних посилань

1. Абрамов Л. К., Азарова Т. В. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації : навч. посіб. Кіровоград : ІСКМ, 2010. 100 с.
2. Глушченко Ю. А. Практика запровадження програмно-цільового методу. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2011. Вип. 2. Т. 1. С. 77—81.
3. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV зі змінами. *Liga 360*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T041621>.
4. Зачко О. Б., Івануса А. І., Кобилкін Д. С. Управління проєктами: теорія, практика, інформаційні технології. Львів : ЛДУ БЖД, 2019. 173 с.
5. Кобылянський Л. Управління проєктами : навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 200 с.
6. Про державні цільові програми : Закон України від 18 бер. 2004 р. № 1621-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 25. Ст. 352.
7. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січ. 2007 р. № 106. *Офіційний вісник України*. 2007. № 8. С. 86. Ст. 313.
8. Про порядок обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи : Закон України від 04 груд. 2009 р. № 1367. *Liga 360*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE17267?an=169>.
9. Чемерис А. Розроблення та управління проєктами у публічній сфері: європейський вимір для України. Швейцарсько-український проєкт "Підтримка децентралізації в Україні — DESPRO". Київ : Софія-А, 2012. 35 с.
10. Чугунов І. Я., Запатріна І. Я. Розвиток програмно-цільового методу планування бюджету. *Фінанси України*. 2008. № 5. С. 3—14.

Natalia Senchenko,

PhD of Historical Sciences,

Leading Researcher of the Research Department of History and Archaeology,

National Preserve "Kyiv-Pechersk Lavra"

The method of program-target planning in design electronic libraries

The article outlines practical approaches to project management, provides a general description of the program-target planning method.

The main aspects of project management are highlighted, in particular the principles of creating organizational structures, project financing and ensuring the quality of management.

It has been proven that a systematic approach to the application of the method of program-target planning is key to the successful implementation of the "Documentary Memory of the Kyiv-Pechersk Lavra" project.

Keywords: *documentary heritage; programmatic planning; electronic library; Kyiv-Pechersk Lavra; project management*

References

1. Abramov L. K., & Azarova T. V. (2012). *Tsilovi prohramy ta mekhanizmy po zabezpechenniu prozorosti u protsesi yikh realizatsii* : navch. posib. Kirovograd: ISKM.
2. Hlushchenko Yu. A. (2011). *Praktyka zaprovadzhennia prohramno-tsilovoho metodu*. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, 2, pp. 77—81.
3. Pro derzhavni tsilovi prohramy : Zakon Ukrainy vid 18.03.2004. № 1621-IV. (2004). *Liga 360*. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/T041621>.
4. Zachko O. B., Ivanusa A. I., & Kobylkin D. S. (2019) *Upravlinnia proektamy: teoriia, praktyka, informatsiini tekhnolohii*. Lviv: LDU BZhD.
5. Kobylanskiy L. (2002). *Upravlinnia proektamy : navch. posib*. Kyiv: MAUP.
6. Pro derzhavni tsilovi prohramy : Zakon Ukrainy vid 18 ber. 2004 № 1621-IV. (2004). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 25, st. 352.
7. Pro zatverdzhennia Poriadku rozroblennia ta vykonannia derzhavnykh tsilovykh prohram : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31 sich. 2007 № 106. (2007). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, 8, p. 86, st. 313.
8. Pro poriadok obminu informatsiiei mizh vykonavtsiamy derzhavnykh tsilovykh prohram ta koordynatsii tsiei roboty : Zakon Ukrainy vid 04 hrud. 2009 № 1367. (2009). *Liga 360*. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/RE17267?an=169>.
9. Chemerys A. (2012). *Rozroblennia ta upravlinnia proektamy u publichnii sferi: yevropeyskyi vymir dlia Ukrainy. Shveysarsko-ukrainskyi proekt "Pidtrymka detsentralizatsii v Ukraini — DESPRO"*. Kyiv: Sofiia-A.
10. Chuhunov I. Ya., & Zapatrina I. Ia. (2008). *Rozvytok prohramno-tsilovoho metodu planuvannia biudzhetu*. *Finansy Ukrainy*, 5, pp. 3—14.

Надійшла до редакції 16 жовтня 2024 року